

1. עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
2. האגודה לזכויות האזרח בישראל
3. קאנון (LAW) – העמותה הפלסטינית להגנה על זכויות אדם והסביבה
4. רופאים לזכויות אדם
5. בצלם – מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים
6. הועד הציבורי נגד עינויים בישראל
7. המוקד להגנת הפרט

באמצעות עו"ד מרואן דלאל ו/או חסן ג'בארין ו/או ארנה כהן
ו/או סוהאד בשארה ו/או מוראד אל-סאנע ו/או גדיר ניקולא
ו/או עביר בכר מעדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט
הערבי בישראל ת.ד. 510 שפרעם 20200 טלפון: 9501610 - 04,
פקס: 9503140 - 04

העותרים

נגד

1. אלוף פיקוד המרכז בצה"ל
  2. ראש המטה הכללי בצה"ל
  3. שר הביטחון
  4. ראש ממשלת ישראל
- כולם על ידי פרקליטות המדינה,
מרחוב סלאח אל-דין 29
ירושלים

המשיבים

בקשה למתן צו ביניים

בית המשפט הנכבד מתבקש להוציא מלפניו צו ביניים, המורה למשיבים ו/או מי מטעמם להימנע מלעשות שימוש במי מהאוכלוסיה האזרחית הפלשתינית כ"מגנים אנושיים" ו/או כ"בני ערובה", לרבות הפניה אליהם להשתתף במהלך כל פעילות צבאית, והשימוש בהם במסגרתה, באופן מוחלט ובלתי תלוי בשיקול דעתו של גורם צבאי כלשהו. להלן נימוקי הבקשה:

1. המשיבים ו/או מי מטעמם ממשיכים לעשות שימוש באזרחים פלסטינים כ"מגינים אנושיים" ו/או כבני ערובה, וזאת במהלך פעילות צבאית, לפי שיקול דעת החיילים בשטח. פעילות זו מוגדרת, גם אליבא דמשיבים עצמם, כפעילות מסוכנת ביותר.
2. לפי העדויות שיפורטו להלן, ואשר מהוות חלק בלתי נפרד מבקשה זו, עולה כי המשיבים ו/או מי מטעמם עשו שימוש באזרחים פלסטינים כ"מגינים אנושיים" ו/או כבני ערובה במהלך פעילות צבאית באפריל 2004, ינואר 2004, ודצמבר 2003.
3. שימוש בלתי חוקי זה של המשיבים ו/או מי מטעמם נעשה על אף קיומו של צו ביניים של בית משפט נכבד זה, מיום 21.1.2003, המורה להם כי "ימנעו מלהשתמש בבני אדם כמגן אנושי ו/או כבני ערובה במהלך פעילותם הצבאית בגדה המערבית."
4. בית המשפט הנכבד אמור להחליט על ידי מתן פסק דין באשר לחוקיותה של "הוראה מבצעית אזהרה מוקדמת", אשר הוצגה לבית המשפט הנכבד במסגרת תגובת ב"כ המשיבים מיום 5.12.2002, **כנספח ב'**. בית המשפט הנכבד החליט על כך ביום 8.7.2003.
5. "הוראה מבצעית אזהרה מוקדמת" מתירה למשיבים ו/או מי מטעמם לעשות שימוש באזרחים פלסטינים במסגרת פעילות צבאית אם האזרח הפלסטיני מסכים לכך ואם לפי שיקול הדעת של המפקד הצבאי בשטח אין סכנה לאזרח. העותרים טענו לאי חוקיותה של הוראה זו, בין השאר, במסגרת תגובותיהם לבית המשפט הנכבד מיום 24.12.2003 ומיום 27.2.2003.
6. מהעדויות שיפורטו בבקשה זו עולה כי לא זו בלבד שהמשיבים ממשיכים לעשות שימוש באזרחים פלסטינים כ"מגינים אנושיים" ו/או כבני ערובה, בניגוד מוחלט לצו הביניים של בית משפט זה, אלא ש"הוראה מבצעית אזהרה מוקדמת" מהווה, בנוסף לאי חוקיותה, זרז לשימושים משפילים, פוגעניים, וממילא בלתי חוקיים בבני אדם על ידי כוח צבאי מזוין מכף רגל עד ראש.
7. כך, למשל, השימוש באזרחים כ"מגינים אנושיים" ו/או כבני ערובה מתחיל כפי שיפורט להלן בבקשה מיתממת מצד כוח צבאי המופנית כלפי אזרח פלסטיני "לעזור" לאותו כוח במהלך פעילותו הצבאית, ולמען אותה פעילות, המסוכנת על פי הגדרה.
8. יתר על כן, וכפי שעולה מכל הממצאים והעדויות שהוגשו לבית המשפט הנכבד במסגרת עתירה זו, לרבות העדויות המצורפות לבקשה הנוכחית, שיקול הדעת של החיילים בשטח אינו חרד כהוא זה על שמירת האזרחים הפלסטינים מפני כל סכנה. נהפוך הוא. העמדתם של אותם אזרחים בסיכון אימננטי, במהלך פעילות צבאית מסוכנת על פי הגדרה, הינה נורמה שקשה למצוא לה יוצא מן הכלל. המשיבים ו/או מי מטעמם מבזים, מרביצים, ומשפילים גם את אלה מקרב האזרחים הפלסטינים אשר נעשה בהם שימוש

אינסטרומנטאלי להחריד במהלך ולמען, הפעילות הצבאית לרבות השימוש בהם כ"מגן אנושי" ו/או כבני ערובה.

9. העותרים יטענו כי הסיכון המתמשך שמפעילים המשיבים ו/או מי מטעמם בדמות שימוש באזרחים במהלך פעילות צבאית אינו עולה בקנה אחד עם זכויותיהם של אותם אנשים והחובות המוטלות על המשיבים ו/או מי מטעמם. מקורן של זכויות וחובות אלה, כפי שפורטו בפרוטרוט בעתירה ובהודעות מטעם העותרים, הוא בדין המקומי והבינלאומי המחייב את המשיבים ו/או מי מטעמם.

10. המשיבים ו/או מי מטעמם ממשיכים, אפוא, לפגוע בזכויות יסוד של אזרחים פלסטינים, לרבות הזכות לחיים, הזכות לכבוד, והזכות לא לשתף אותם בפעילות צבאית של כוח צבאי. העותרים יטענו כי לאור הסיכון המוכח שבשימוש באזרחים במהלך פעילות צבאית על ידי המשיבים ו/או מי מטעמם, ולנוכח העובדה שמעמדה המשפטי של "הוראה מבצעית אזהרה מוקדמת" הינו מעורער ביותר, שכן הוראה זו נמצאת במחלוקת בין הצדדים ועומדת להכרעת בית המשפט באשר לחוקיותה, יש לבכר את ההגנה על זכויות היסוד הבסיסיות ביותר של אוכלוסיה אזרחית לאור הנזק הרב, הממשי, והבלתי הפיך הנגרם להם, העולה לאין שיעור על הנזק הנגרם, אם בכלל, למשיבים ו/או מי מטעמם. התוצאה המתבקשת של איזון זה היא מתן צו הביניים המבוקש עד להכרעה סופית בעתירה.

11. ביום 15.4.2004 עשו המשיבים ו/או מי מטעמם שימוש בילד פלסטיני כבן 12 וברב אריק אשרמן מארגון **שומרי משפט – רבנים למען זכויות אדם** כ"מגינים אנושיים" בעת הפגנה נגד החומה באזור הכפר בידו. ביום 4.12.2003 עשו המשיבים ו/או מי מטעמם שימוש במר מאג'ד מחמוד מחמד אבו ערב משכם, בן 40, עיתונאי במקצועו, כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה. כמו כן, ביום 12.1.2004 עשו המשיבים ו/או מי מטעמם שימוש במר אחמד עסאף ומר אחמד ר'אנס, שניהם ממחנה הפליטים טול כרם, כ"מגינים אנושיים" ו/או כבני ערובה.

הילד מוחמד בדואן והרב אריק אשרמן

12. ביום 15.4.2004 עשו המשיבים ו/או מי מטעמם שימוש בילד מוחמד בדואן והרב אריק אשרמן כ"מגינים אנושיים". הילד מוחמד בדואן נקשר על ידי כוחות הביטחון לשמשה הקדמית של ג'יפ השייך להם. הרב אריק אשרמן נכפת בידיו והועמד, יחד עם אזרח שוודי ואזרח פלסטיני, בפני ג'יפ שני, בסמוך לג'יפ שלקדמתו נקשר הילד מוחמד בדואן. באותה עת נזרקו אבנים לעבר כוחות הביטחון שהעמיד הן את הילד והן את הרב בסכנה מוחשית, "מגינים" של כוחות הביטחון, מפני זריקת האבנים. הרב אריק אשרמן מתעד בתצהירו את אשר אירע:

אני מנכ"ל ארגון זכויות האדם **שומרי משפט – רבנים למען זכויות אדם**. פעילות הארגון מודרכת על ידי תפיסת זכויות האדם האינהרנטית להלכה היהודית.

ביום 15.4.2004 השתתפתי יחד עם אזרחים ישראלים ופולסטינים בצעדת מחאה באזור הכפר בידו נגד החומה שלשם בנייתה הרשויות מפקיעות אדמות מתושבי אותו כפר.

במהלך הצעדה ירו כוחות הביטחון גז מדמיע לעבר המפגינים. חלק קטן מהמפגינים הצעירים ידו אבנים לעבר כוחות הביטחון. אני הייתי צועד בסוף התהלוכה עם קבוצה שכמובן לא רצתה להיכנס לעימות עם כוחות הביטחון. קיבלתי שיחות טלפון משני פעילים ישראלים שאמרו לי כי כוחות הביטחון מכים ילד פלשתיני.

התקדמתי לעבר כוחות הביטחון, וניסיתי להידבר איתם לשחרר את הילד. הילד, שאמר שהוא בן 12, היה קשור לשמשה הקדמית של גיפ כוחות הביטחון. התמונה שלהלן היא של אותו ילד, באותו מעמד, והיא מהווה חלק בלתי נפרד מתצהירי זה.

מקור : אתר arabs48.com, 15.4.2004

הילד נראה מפוחד, בכה, ולאחר זמן גם רעד מקור.

כוחות הביטחון החליטו לעצור אותי בעקבות בקשתי לשחרר את הילד. הם כפתו את ידי והעמידו אותי לפני גיפ נוסף שלהם, לאחר שקצין תפס אותי בצוואר ונתן לי מכה בפנים באמצעות ראשו. יחד איתי היה אזרח שוודי העונה לשם נילס אנדרסון, כבן 60, אשר גם הוא נכפת בידיו לאחור. בנוסף היה שם גם אזרח פלסטיני כפות גם כן. את שלושתנו החיילים העמידו בפני גיפ שני.

החיילים העמידו את הילד הקשור לשמשה הקדמית ואת שלושתנו בפני הגיפ האחר כ"מגינים אנושיים" שכן צעירים יידו אבנים לעבר אותם כוחות ביטחון. כמה מהאבנים הגיעו עד אלינו, לרבות עד הילד הקשור, ובדרך נס לא נפגענו.

ביקשתי מאנשי כוחות הביטחון לא להעמיד את הילד ואותנו כ"מגינים אנושיים". בקשה זו נענתה בצעקות כלפי לשתוק ובאיומים.

רצ"ב תצהיר הרב אריק אשרמן כנספח לבקשה זו וסימנו ע/50.

13. בית המשפט הנכבד מופנה לתצהיר הבחור הצעיר סאמר אל-שריף (ע/36; מצורף לתגובת העותרים מיום 27.2.2003) אשר גם הוא נעשה בו שימוש כ"מגן אנושי" באמצעות קשירתו לקדמת גיפ של כוחות הביטחון, מול זריקת אבנים של ילדים, וזאת ביום 21.1.2003 באזור שכם.

מר מאג'ד אבו ערב

14. מר אבו ערב הינו עיתונאי, כבן 40, המתגורר בשכם. ביום 4.12.2003 עשו המשיבים ו/או מי מטעמם שימוש במר אבו ערב במהלך ולמען פעילות צבאית, לרבות השימוש בו כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה במהלך פעילות צבאית שלהם. מר אבו ערב התבקש על ידי כוח צבאי מזויין להגיש סיוע בדמות פנייה לשכנים, תחת איומי נשק של אותו כוח צבאי, ולבקש מהם לצאת החוצה. בסיומה של פעולה צבאית זו עצר הכוח הצבאי את שכנתו של מר אבו ערב, פאטמה, בתו של אבו פאיז, בת 24. להלן תיאור המקרה כפי שהוא מופיע בתצהיר מטעם מר אבו ערב:

"ביום 4.12.2003, בסביבות השעה 2:30 בבוקר, בתי בת העשר היתה בסלון המואר מכינה שיעורי בית. בתי הסבה את תשומת ליבי לנקודה אדומה שעל זכוכית החלון בחדר הסלון, שנראתה כנקודת לייזר.

זמן קצר לאחר מכן, נשברה זכוכית החלון באמצעות אבנים. שמעתי קולות של חיילים צועקים בערבית, במבטא עברי "אפתח אלבאב...אפתח אלבאב".

הדלקתי את האור בגרם המדרגות, כדי לתת להם את ההרגשה שאני מתכוון לפתוח את הדלת. ירדתי לקומה הראשונה. ראיתי שלושה חיילים שפניהם היו צבועים בשחור. כמו כן, היה ברשותם רובים שמקדמתם יצאה אלומת אור אדומה שנראתה כמו קרן לייזר.

החיילים ביקשו ממני להרים את חולצתי, אז הרמתי. אמרתי להם שאני עיתונאי, אך זה לא עניין אותם. התקרבו אליי וביקשו ממני להציג את תעודת הזהות. הוצאתי את תעודת העיתונאי, שרשום עליה כי אני חבר באיגוד העיתונאים הבינלאומיים שבברוקסל, בלגיה.

שלושת החיילים עמדו מאחורי וביקשו ממני לצלצל בפעמון דלת ביתו של אבו פאיז, שנמצא בקומת הקרקע.

אמרתי לחיילים שאינני שוטר, ושמה שמבקשים ממני אינו תפקידי. אחד החיילים השיב לי "שתוק. תצלצל בפעמון או שאני יורה בך".

צלצלתי בפעמון ביתו של אבו פאיז. כאשר פתח אבו פאיז את הדלת, שלושת החיילים שמאחורי קפצו כלפי פינה באותו בניין. נראה שהם חשבו כי יתבצע ירי כלפיהם. החיילים ביקשו מאבו פאיז את תעודת הזהות שלו, כן ביקשו ממנו להוציא את בנותיו, שהן דתיות וגילן 5, 9, 19, 24.

החיילים העמידו אותנו בגשם במשך כרבע שעה, שבמהלכן הם בדקו את תעודות הזהות. לאחר מכן הם עצרו את פאטמה, בתו של אבו פאיז, בת 24.

לאחר המעצר שאלתי את החיילים באיזה זכות אתם עושים שימוש בי כ"מגן אנושי" בפעולתכם זו? אחד החיילים ענה: "שתוק ולך הביתה".

רצ"ב עותק מתצהיר מר אבו ערב בערבית ותרגומו (ע"י הח"מ) כנספח לבקשה שסימנו ע/ 51.
רצ"ב תצהיר עו"ד חסן ג'בארין המאמת את תצהירו של מר אבו ערב כנספח לבקשה שסימנו ע/ 52.

מר אחמד עסאף

15. מר עסאף הינו בן 33, נשוי ואב לחמישה, מובטל, ומתגורר במחנה הפליטים טולכרם. ביום 12.1.2004 עשו המשיבים ו/או מי מטעמם שימוש במר עסאף במהלך ולמען פעילות צבאית, לרבות כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה במהלך פעילות צבאית של המשיבים. מר עסאף היה חשוף לשימוש זה, והשפלות אחרות, החל משעה 10:00 בבוקר בקירוב ועד למחרת, יום 13.1.2004, שעה 10:30 בבוקר בקירוב. מר עסאף אולץ להיכנס למספר רב של בתים, לפני כוח צבאי. החיילים ירו ו/או הפציצו אותם מקומות, הן לפני כניסתו של מר עסאף לאותם בתים והן לאחריו.

16. מעדותו של מר עסאף עולה בבירור כי השימוש באזרחים בעת הפעילות הצבאית, לרבות השימוש בהם כ"מגינים אנושיים" ו/או בני ערובה מתחיל בבקשה המיתממת להגיש סיוע

לכוח צבאי המאובזר באחת מטכנולוגיות הנשק המתקדמות בעולם. משם הדרך רצופה
בכוונות שאינן טובות האינהרנטיות לפעילות צבאית אופיינית במסוכנותה. העותרים,
אפוא, מדגישים את אי חוקיות הפניה של כוח צבאי במהלך פעילות צבאית לאזרח
להשתתף באותה פעילות. מר עסאף מסר עדות לארגון "בצלם", בין השאר, אודות
השימוש בו במהלך ולמען הפעילות הצבאית בה הוא ציין כי:

"אחד החיילים שהיה איתי בגייפ אמר לי בעברית: "שים ידיים
על האוזניים. יש עכשיו פיצוץ". שמענו פיצוץ חזק וקרוב אלינו.
אחרי הפיצוץ, אחד החיילים, שישבו מאחור ממולי, הורה לי
ללכת לבית של משפחת אל-חוסרי. הלכתי לשם וראיתי בבניין
בערך עשרים חיילים. **אחד מהם, שהיה נמוך, בעל גוון עור
בהיר ומבנה גוף מלא, אמר לי בעברית שאני אעזור לו.** הוא
אמר לי שאני צריך להיכנס לבתים שהוא יגיד לי, לפתוח את
הדלתות ואת החלונות ולהדליק את האורות. הוא אמר לי שאני
צריך להיכנס לבתים שהוא יגיד לי, לפתוח את הדלתות ואת
החלונות ולהדליק את האורות. הוא אמר לי להגיד לכל מי
שנמצא בבית לצאת ולהרים את הידיים. הוא אמר שאם מישהו
מסרב, אני צריך לצאת ולהודיע לו על זה ושאלם אני לא אומר
את האמת, הוא יהרוג אותי או ישם אותי בכלא." החייל אמר
בערבית: "ראה הוזהרת".

החייל הורה לי לעמוד בצד ואחרי כעשרים דקות, הוא לקח
אותי ועמדנו בחצר של בית אל-חוסרי. היו שם עוד חיילים
והמפקד אמר לי: "תיכנס לבית ותניף את הדגל האדום הזה.
אסור לך להפיל אותו. תעשה מה שאמרו לך". הוא נתן לי דגל
אדום והורה לי להיכנס לבית של עזמי ערסאן, שנמצא ליד
הבית של משפחת אל-חוסרי. החיילים התמקמו מסביב לבית
וכיוונו את הרובים שלהם אלי. נכנסתי לבית וקראתי: "האם יש
מישהו בבית?", אבל לא ראיתי אף אחד. הדלקתי את האורות,
פתחתי את כל הדלתות ואת החלונות. כשסיימתי, יצאתי
וחזרתי לחייל וסיפרתי לו שאין אף אחד בתוך הבית. החייל
שאל אותי אם אני בטוח שאין אף אחד בבית ועניתי לו שכן.
החייל הניד בראשו ודיבר עם החיילים האחרים. שאלתי
אותו: "אתה לא מאמין לי?", והוא ענה: "אני לא מאמין לך,
אתה שקרן".

החייל דיבר במכשיר הקשר שלו ואחר כך, החיילים שהיו
מסביב לבית ירו על הבית, מכל הכיוונים. הם ירו במשך כשתי
דקות. שני חיילים ניגשו לדלת של הבית וחייל נוסף תפס אותי
בכתף ומשך אותי אחריהם. עמדנו בפתח הבית וראיתי את אחד
מהם זורק רימון הלם לתוך הבית. היה פיצוץ גדול. אחר כך,
שני החיילים נכנסו לבית ואחריהם נכנסתי אני ושאר החיילים.
שלושה חיילים נכנסו עם כלבים.

כשהיינו בפנים, החיילים ירו וערכו חיפוש בכל הבית. אחרי
שהם חיפשו בקומה הראשונה, אחד החיילים אמר לי לפתוח
דלת שמובילה לקומה השנייה. בינתיים, החיילים התמקמו
בעמדות שונות בתוך הבית. אחד החיילים הורה לי לשבור את
הדלת. שברתי את הדלת בבעיטה וראיתי צינור גז לבישול.
אמרתי לחיילים שלא יירו.

נכנסתי לקומה השנייה, שהיא בעצם בית נפרד והדלקתי את
האורות. פתחתי את הדלת ואת החלונות והווילונות וחזרתי
לחיילים. אחד החיילים הורה לי לעמוד ליד הדלת והחיילים
נכנסו לבית השני וערכו בו חיפוש. הם יר בתוך הבית, במטבח,

ובמזווה שנמצאה בתוך המטבח. כשהחילים סיימו, הם יצאו מהבית והלכנו לבית משפח אל-חוסרי.

חייל אחר ניגש אלי ואמר לי בעברית: "אחמד, אנחנו רוצים את עזרתך". גם המפקד ניגש אלי ואמר לי: "תעזור לו כמו שעזרת לי!". החייל השני אמר לי ללכת אל בית בילאל אבו עמשה, שנמצא במרחק של כעשרים מטרים מבית אל-חוסרי, להיכנס ולפתוח את כל הדלתות והחלונות ולהדליק את האורות. הוא אמר לי שאם יהיה מישהו בבית, אני צריך להגיד לו לצאת מהבית ולהרים ידיים.

הלכתי לבית והרמתי דגל אדום. עשיתי את מה שהחייל אמר לי ולא מצאתי אף אחד בתוך הבית. עליתי לקומה השניה ועשיתי את אותו הדבר. יצאתי מהבית וניגשתי לחיילים שעמדו ליד בית אל-חוסרי. אמרתי לחייל שאין אף אחד בתוך הבית. ראיתי את החייל מדבר במכשיר הקשר ואחר כך, החיילים הקיפו את הבית וירו במשך כשתי דקות על הכניסה ועל החלונות. ראיתי את אחד החיילים מדבר עם הכלב והכלב רץ לתוך הבית. אחריו נכנסו שאר החיילים והם הכניסו גם אותי. הם ערכו חיפוש וראיתי אותם זורקים רימוני הלם ויורים בתוך הבית. הם ערכו חיפוש בשתי הקומות ולא מצאו אף אחד.

כשיצאנו מהבית, החייל השני שנתן לי הוראות, אמר לי ללכת לבית של עטא סלאמה ולעשות אותו הדבר. נכנסתי לבית עטא ועשיתי את מה שעשיתי בפעמים הקודמות. כשהחילים סיימו לערוך חיפוש ויצאנו מהבית, השעה הייתה כבר 20:00.

...

בערך - 21:00, אותו חייל קרא לי ולקח אותי לכניסה השניה של הבית של אבו יוסף א-זלט. הוא שאל אותי מי בעל הבית הסמוך. אמרתי לו שזה ביתו של חוסני ערסאן ושלאישו יש תעודת זהות כחולה. אמרתי לו שהם עצורים יחד עם שאר התושבים בגן הילדים של הסוכנות. האורות בבית היו כבויים. החייל אמר לי להיכנס לבית הזה. הוא נתן לי סטיקליט. זה מקל זוהר שהחיילים משתמשים בו כדי לסמן את עצמם, כך שחיילים אחרים לא ירו עליהם. הלכתי לפתח של הבית ושאלתי בקול רם אם יש מישהו בבית. הבית היה חשוך, אבל הבחנתי במשהו שעובר מולי במהירות. פחדתי נורא והתבלבלתי. הרגשתי שמדובר בילד. צעקתי לעבר החיילים: "יש ילד קטן!". חזרתי על זה כמה פעמים בקול רם. החיילים קראו לי לצאת מיד. לא הקשבתי להם, התקרבתי לילד והוא חיבק את הרגליים שלי בכוח. מיששתי אותו בפנים ובכתפיים וזיהיתי שזה חמאדה עוור מוקבל ר'אנס, בן שבע. הוא סובל מפיגור שכלי קל. כשראיתי את חמאדה נזכרתי שבמהלך האינתפאדה, חיילים הרגו שני אחים שלו. נראה לי שמהטראומה ומהבהלה הוא ברח מההורים שלו, כשהחיילים פלשו למחנה והתחבא בבית של משפחת ערסאן. יצאתי מהבית כשחמאדה תופס את הירך השמאלית שלי.

...

בסביבות 10:30 בבוקר של יום שלישי, 13.1.04, מישהו בא אלי ושאל איך קוראים לי. עניתי לו והוא עזב את האוהל. אחרי כחצי שעה, חיילים ערכו עלי חיפוש גופני והכניסו אותי לחדר. כשנכנסתי, הסירו ממני את האזיקים ואת כיסוי העיניים. הבחור ישב בחדר אמר לי שהוא מפקד בשב"כ ושהוא האחראי על האזור. הוא ביקש ממני לשבת והתחיל לחקור אותי. הוא שאל עלי, על קרובי המשפחה שלי, על חברים. הוא גם שאל האם אני מכיר יהודים ועניתי לו שהבוס הקודם שלי,

מהתקופה שעבדתי בחקלאות, הוא יהודי. הוא שאל אותי לגבי אנשים מהמחנה, שחלק מהם מבוקשים על ידי הצבא. אמרתי לו שאני גר במחנה ומכיר את כל מי שגר שם. הוא ביקש ממני למסור לו מידע, כלומר, להיות משתף פעולה. סירבתי ואמרתי שזה לא התפקיד שלי ושאני לא מרגל בשביל אף אחד. הוא איים להרוס את שכונת אל-ריאנס, כמו שקרה במחנה הפליטים ג'נין. הוא איים שאם אחד המבוקשים הוא מהסביבה הקרובה שלי, הוא יגיע אלי, יכרות לי את הראש וישים אותי במעצר מינהלי." (ההדגשות שלי – מ.ד.)

רצ"ב הודעתו של מר אחמד עסאף כנספח לעתירה שסימנו ע/ 53.

מר אחמד ר'אנס

17. מר ר'אנס הינו תושב מחנה הפליטים טולכרם, יליד שנת 1979, כיום הוא מובטל. ביום 12.1.2004 עשו המשיבים ו/או מי מטעמם שימוש במר ר'אנס במהלך ולמען פעילות צבאית, לרבות שימוש בו כ"מגן אנושי" ו/או כבן ערובה. מר ר'אנס אולץ על ידי כוח צבאי להיכנס למקומות מסוכנים, לבצע פעולות חיפוש, כאשר הכוח הצבאי מבצע גם ירי באש חיה לעבר מקומות שמר ר'אנס נשלח אליהם. במהלך שימוש זה שנעשה במר ר'אנס הוא בוזה והושפל קשות. מר ר'אנס מציין בעדותו שנמסרה לארגון "בצלם" כי:

"...שני חיילים ירדו מהגיפ שהייתי בתוכו וניגשו לדלת שפוצצה. הם החלו לירות לעבר הדלת. אחר כך, שלושה חיילים אחרים ירדו עם הכלב והצטרפו לשניים. אחד החיילים הורה לי לרדת אתם והורה לי ללכת לפניהם. נכנסו לבית והחיילים הורו לי להדליק את האורות של חדרי הבית ולפתוח את הדלתות. החיילים נתנו לי דגל אדום עם מקל קטן. החייל, שנתן לי את הדגל, זרש ממני להרים את הדגל כשאכנס לחדרים כך שהחיילים שבפנים לא יירו בי. זה הפחיד אותי ואמרתי לו שהחיילים עלולים לירות בי. הוא אמר לי שאם ארים את הדגל למעלה, אף אחד לא יירה בי. החיילים הורו לי להדליק את האורות בשאר החדרים ולהיכנס ראשון לתוכם ולחזור אליהם לאחר שאני פותח את הדלתות והחלונות. כשהייתי חוזר אליהם, היו שואלים אותי אם ישנו מישהו בפנים. אחד החיילים אמר לי שאם יימצאו מישהו בפנים, הם יהרגו אותי. אמרתי להם שלא ראיתי אף אחד ואיני יודע אם ישנו מישהו שמסתתר ואני לא אחראי לכך.

לאחר שסיימו מביתו של ר'אנס ר'אנס, החיילים עברו לביתנו, אך לפני שנכנסו פנימה ולפני שהיו קוראים לאנשים שייצאו, הם ירו לעבר הדלת הראשית. ראיתי את החיילים יורים לעבר ביתנו ואני עמדתי בשקט ולא אמרתי מילה. לא העזתי לדבר. אחר כך, אחד החיילים הורה לי לפתוח את הדלת ואת החלונות ולהדליק את האורות. נכנסתי לביתנו ושמתי לב שהכדורים חדרו לתוך גוף המקרר. הדלקתי את האורות ופתחתי את הדלתות. בזמן שהייתי בפנים, החיילים צעקו עלי שאזדרז ואחזור במהירות. סיימתי לעשות את כל מה שהורו לי בקומה הראשונה ויצאתי אל החיילים, שהיו בתוך ביתו [של – מ.ד.]. ר'אנס ר'אנס. אולם, המפקד הורה לי לחזור לבית ולהדליק את אורות הקומות השניה והשלישית ולפתוח את הדלתות. חזרתי לבית והדלקתי את אורות הקומה השנייה. הקומה השלישית אינה מאוכלסת ולכן אין בה דלתות או חלונות. חזרתי שנית לחיילים. החיילים שאלו אותי אם ישנו מישהו בתוך הבית ואמרתי להם שלא ראיתי אף אחד. כמה חיילים התנפלו עלי והורו לי להרים את הבגדים למעלה כדי לערוך עלי חיפוש. הם ניסו להפחיד אותי

בכך שהניחו את ידיהם על צווארי בתנועת חניקה והפעילו לחץ, וזאת כדי שאספר להם אם ישנו מישהו בתוך הבית.

...

נכנסתי כך לשמונה או תשעה בתיים. כשהיה חושך, החיילים נתנו לי ארבעה מקלות (סטיקלייט) והמפקד אמר לי: "לכל בית שאתה נכנס אליו, אשר אינו מואר, תזרוק אחת המקלות כדי שנדע שאתה נמצא בפנים". פחדתי יותר בלילה מאשר ביום. הבית האחרון שנכנסתי אליו היה ביתו של בסאם א-טמירי. המפקד האחראי עלי אמר לי: "לך לגייף עם המקל". לפני שהלכתי, הוא לקח לי את המשקפיים. כשהגעתי לגייף, אחד החיילים שבתוכו הורה לי לעצור ולהוריד את המעיל שלי ולחשוף את הבטן. לאחר מכן, הוא בדק אותי באמצעות המכשיר. ולאחר מכן, הוא קשר לי את הידיים מאחורי הגב והועברתי בגייף למת"ק טולכרם." (ההדגשות שלי – מ.ד.)

רצ"ב הודעתו של מר אחמד ריאנס כנספח לעתירה שסימנו ע/ 54.

רצ"ב תצהיר של מר נמרוד אמזלק, האחראי על אגף ריכוז מידע בארגון "בצלם" כנספח לעתירה שסימנו ע/ 55.

עמדת ב"כ המשיבים

18. ב"כ המשיבים מתנגד למתן צו הביניים וכן לעצם הגשת עדויות בדבר המשך השימוש באזרחים פלסטינים כ"מגינים אנושיים" ו/או כבני ערבוה במהלך פעילות צבאית המסוכנת אליבא דמשיבים עצמם. ב"כ המשיבים טוען כי העניין נדון בעבר בפני בית המשפט הנכבד ולכן אין טעם להעלותו שוב. עוד טוען ב"כ המשיבים לעניין הגשת העדויות כי לא מוצו ההליכים לגביהם.

רצ"ב עמדתו של ב"כ המשיבים מיום 20.4.2004 כנספח לבקשה זו שסימנו ע/ 56.

19. אכן, העותרים הדגישו לא אחת את אי חוקיות השימוש באוכלוסיה אזרחית במהלך פעילות צבאית מסוכנת, לרבות אי חוקיות הפניה אליהם במהלך אותה פעילות לשם השתתפות בה כחלק בלתי נפרד מפעילות הכוח הצבאי. העותרים הגישו תצהירים ועדויות למכביר אשר מפרטות אי חוקיות זו לאור סכנתה האינהרנטית. כך גם בבקשה נוכחית זו.

20. יתר על כן, ועל פי התצהירים והעדויות שצורפו לבקשה דנן, מוסיפה להזכר בעקשנות יתרה אי חוקיותה של "הוראה מבצעית אזהרה מוקדמת", אשר מלבד אי חוקיות זו, היא גם מובילה בהכרח לשימוש מסוכן באזרחים בפעילות צבאית של כוח צבאי ולמען אותה פעילות.

21. זאת ועוד. וכפי שהודגש לא אחת על ידי העותרים, לא יכול להתקיים שיג ושיח בין כוח מזויין לאזרח באשר לקיום הסכמה מצד האחרון להשתתף בפעילות הצבאית המסוכנת של אותו כוח, ומהו היקפה במידה וזו ניתנה. לאור פער הכוחות בין שני הצדדים למשא

ומתן אודות ההסכמה המיוחדת מצד המשיבים, והתנהגות הצד החזק במשוואה זו, לא יכולה להיות אפשרות כי תינתן הסכמה מודעת של אזרח להשתתף בפעילות הצבאית המסוכנת. כל הסכמה כזו לא זו בלבד שהיא מאתגרת את ההיגיון באופן לא משכנע, אלא היא גם סותרת את הדין, באשר האזרח אינו יכול לוותר על זכותו לא להיות מוצב במעמד מסוכן על ידי כוח צבאי.

22. העותרים יטענו כי חובה למנוע מהמשיבים ו/או מי מטעמם לפעול באופן בלתי חוקי, תוך גרימת נזק ממשי ואף בלתי הפיך לאזרחים פלסטינים. למצער, נוסח צו הביניים הקיים כיום אינו מונע ואף לא מרתיע את המשיבים ו/או מי מטעמם לעסוק במדיניות של שימוש באזרחים בעת פעילות צבאית. לפיכך, העותרים יטענו כי הנזק הממשי והבלתי הפיך שנגרם לאזרחים, תוך כדי פגיעה בזכויות היסוד הבסיסיות שלהם, הינו גדול לאין שיעור מזה שיכול להיגרם, אם בכלל, למשיבים ו/או מי מטעמם אם הם ימנעו מלעשות שימוש באזרחים פלסטינים במהלך פעילותם הצבאית, לרבות באמצעות, על פי, ובהשראת "הוראה מבצעית אזהרה מוקדמת".

23. הוראה זו למעשה שולחת מסר חד וברור לחיילים: שימוש באזרחים בעת הפעילות הצבאית, ולמען אותה פעילות, הוא מותר. מעמדה המשפטי של הוראה זו אינו של חוקיות. היא נמצאת במחלוקת. צל כבד של אי חוקיות רובץ עליה, בנוסף לעמדת העותרים הברורה בדבר אי חוקיותה. לאור המסוכנות שהיא מעלה, והפרת הזכויות הבסיסיות של אוכלוסיה אזרחית שהיא יוצרת, חובה למנוע את המשך ההתנהלות על פיה, עד להחלטה סופית באשר לחוקיותה או פסלותה.

24. תמונה במיוחד עמדת ב"כ המשיבים המתנגדת לעצם הגשת העדויות לבית המשפט הנכבד. הוא טוען כי לא מוצו ההליכים לגביהם. טעות בידו של ב"כ המשיבים. אין אנו נמצאים בשלב של טרום עתירה לבית המשפט הנכבד, אלא במהלכה ובעיצומה של עתירה קיימת. מיקומה ומועדה של טענת ב"כ המשיבים מוטעה מיסודו.

25. התמיהה אודות עמדתו של ב"כ המשיבים, המתחפרת בפורמליזם מוטעה, והחותרת תחת אושיות אפשרויות השכנוע, גואה לאור הסכמתו בעבר, בשלושה מקרים שונים לפחות, להגשת תצהירים ועדויות מטעם העותרים המצביעים על המשך מדיניות שימוש המשיבים ו/או מי מטעמם באזרחים פלסטינים כ"מגינים אנושיים" ו/או בני ערובה במהלך פעילות צבאית של המשיבים: הודעות מיום 3.7.2003, מיום 22.5.2003, ומיום 27.4.2003.

26. בהקשר זה נציין כי קביעתו של ב"כ המשיבים בדבר הסכמת הח"מ להצעתו לא להגיש את התצהירים והעדויות שבבקשה זו לבית המשפט הנכבד לא נכונה. קביעה זו איננה אלא בגדר משאלת לב של ב"כ המשיבים, שעדיף אם היתה נשאת במקום היאה לה, בין

ב"כ המשיבים ללבן, להבדיל מהעלאתה לתחום הספירה הציבורית כטענה עובדתית בפני בית המשפט הנכבד.

27. לחילופין, בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע דיון דחוף בעתירה דנן, וזאת לאור העדויות והתצהירים הרבים כי המשיבים ו/או מי מטעמם עושים שימוש באזרחים פלסטינים במהלך פעילותם הצבאית המסוכנת גם לשיטתם, לא אחת באמצעותה ובהשראתה של לא אחר מאשר "הוראה מבצעית אזהרה מוקדמת".

28. מן הדין ומן הצדק להיענות לבקשה זו.

מרואן דלאל, עו"ד
ב"כ העותרים

היום, 28 באפריל 2004